

Umhverfissráðuneytið

M i n n i s b l a ð

Viðtakandi: **Svandís Svavarsdóttir, Magnús Jóhannesson, Hafdís Gísladóttir, Steinunn Fjóla Sigurðardóttir, Guðmundur Hörður Guðmundsson**

Sendandi: **Sigríður Auður Arnardóttir**

Dagsetning: **17.09.2010**

Málsnúmer: **UMH10040150**

Bréfalykill: **07-0**

Efni: Dómur í máli Flóahrepps gegn íslenska ríkinu, 17. september 2010. Mál E-3297/2010.

I. Niðurstaða héraðsdóms.

Niðurstaða héraðsdóms er að ákvörðun ráðuneytisins frá 29. janúar um synjun staðfestingar að hluta aðalskipulags stefnanda 2006-2018 í fyrrum Villingaholtshreppi, sem varðar Urriðafossvirkjun, sé ógild. Segir í niðurstöðunni m.a. að lögunum, þ.e. skipulagslögum sé hins vegar „hvergi lagt bann við því að framkvæmdaraðili greiði kostnað vegna vinnu við aðal- og deiliskipulag. Samkvæmt 5. tölul. 34. gr. greiðist kostnaður við gerð deiliskipulags úr sveitarsjóði, með þeirri undantekningu, sem greinir í 1. mgr. 23. gr. laganna, þar sem landeiganda, eða framkvæmdaraðila, er heimilað að gera tillögu til sveitarstjórnar að deiliskipulagi eða breytingu á því á sinn kostnað. Felur ákvæðið fyrst og síðast í sér skýlausan rétt framkvæmdaraðila til að koma með tillögu að deiliskipulagi eða breytingu á því, gegn því að hann greiði þann kostnað sem því fylgir. Hins vegar verður ekki af því lagaákvæði leidd sú niðurstaða, að framkvæmdaraðili geti í engum öðrum tilvikum tekið þátt í kostnaði við gerð skipulags, svo fremi sem slík greiðsluþátttaka brýtur ekki gegn markmiðum laganna, sbr. 1. gr. þeirra, m.a. þannig að réttaröryggi í meðferð skipulags- og byggingarmála verði ekki tryggt. Það liggur fyrir, að ákvæði 6. gr. samkomulags stefnanda og Landsvirkjunar, sem hafði reyndar verið fellt úr gildi, þegar ráðherra tók ákvörðun sína, laut einungis að kostnaði, sem falla myndi til vegna aðal- og deiliskipulagsvinnu vegna virkjunarinnar. Verður ekki fallist á, að slík greiðsluþátttaka ógni réttaröryggi í meðferð skipulagsmála sveitarfélagsins eða stríði gegn öðrum markmiðum laganna. Þegar af framangreindum sökum þykir ákvörðun ráðherra um að staðfesta ekki aðalskipulag stefnanda hvað varðar Urriðafossvirkjun, ekki eiga stoð í byggingar- og skipulagslögum og ber að ógilda hana, eins og krafist er“.

II. Ályktanir dregnar af dómnum er varðar túlkun 34. gr. og annara ákvæða skipulags- og byggingarlaga varðandi greiðsluþátttöku við gerð skipulags:

Dómurinn felur í sér efnisniðurstöðu um lagaheimild um greiðsluþátttöku fyrir skipulagsvinnu, sem er gott þar sem álitaefnið snérist um það og komin er skýr niðurstaða um það álitaefni. Ákvörðun er því ekki ógilt á grundvelli formannmarka eða skorts á rökstuðningi og því er ekki verið að setja út á málsmeðferð eða undirbúning ákvörðunarinnar af hálfu ráðuneytisins. Af dómnum má draga eftifarandi ályktanir:

- Skipulags- og byggingarlög, þ.m.t. 34. gr. laganna fela ekki í sér afdráttarlaust bann við því að framkvæmdaraðili greiði kostnað vegna vinnu við aðal- og deiliskipulag.
- Slík greiðsluþátttaka er heimil ef hún brýtur ekki gegn markmiðum, skipulags- og byggingarlaga, sbr. 1. gr. þeirra, m.a. þannig að réttaröryggi í meðferð skipulags- og byggingarmála verði ekki tryggt.

- Meta verður því í hvert skipti sem greiðsluþátttaka á sér stað við gerð skipulags, af öðrum en viðkomandi sveitarfélagi og Skipulagssjóði, hvort slík slík greiðsluþátttaka ógni réttaröryggi í meðferð skipulagsmála sveitarfélagsins eða stríði gegn öðrum markmiðum laganna. Hér er því um matsatriði að ræða í hvert skipti.
- Dómurinn kemst að þeirri niðurstöðu að það ógni ekki réttaröryggi að Landsvirkjun hafði greitt Flóahreppi kostnað, sem féll til vegna aðal- og deiliskipulagsvinnu vegna Urriðafossvirkjunarinnar, sbr. 6. gr. samkomulags Flóahrepps og Landsvirkjunar. Líta verður því svo á að dómurinn meti ekki þá hagsmuni sem hér var verið að skoða, það mikla í samhengi við hagsmuni sem fólust í aðalskipulaginu í heild sinni, að þeir fælu í sér ógn við réttaröryggi.

III. Leiðsagnargildi dómsins fyrir sveitarfélög.

- Dómurinn gefur ekki skýra línu um það í hvaða tilvikum sveitarfélögum sé heimilt að fá greiddan kostnað vegna gerðar skipulags í sveitarfélaginu. Þau standa þannig frammi fyrir því að þurfa að leggja mat á það í hvert skipti hvort með slíkri greiðsluþátttöku sé réttaröryggi íbúa og annara stefnt í hættu. Að mínu mati kallar þetta á að setja þurfi skýra leiðbeiningu eða lagaákvæði um það í hvaða tilvikum sé heimilt að innheimta gjöld. Það er hins vegar ekki auðvelt úrlausnarefni að útfæra slíkar tillögur miðað þær forsendur sem dómurinn setur. Þá er líka hægt að taka á þessu þannig að setja í lög skýra heimild um það að sveitarfélögum sé bannað að taka gjöld fyrir skipulagsvinnu. Miðað við afgreiðslu Alþingis nú í vor á frumvarpi til skipulagslaga, varðandi ákvæði frumvarpsins um gjaldtöku fyrir skipulagsvinnu, verður ekki auðvelt að ná slíkri breytingu í gegnum þingið. Ráðherra getur hins vegar vitanlega lýst skoðunum sínum á því hvernig hún telur að löggin ættu að vera að þessu leyti.

IV. Næstu skref.

- Taka þarf afstöðu til þess hvort áfrýja eigi þessi dómi, sem ég tel að þurfi að skoða mjög vel hvað skynsamlegt sé að gera bæði pólitískt og lögfræðilega.
- **Ef ekki verður áfrýjað er eftirfarandi upp á borðinu :**
- Ákvörðun ráðuneytisins er ógild og getur því sveitarfélagið gert kröfu til þess að ákvörðunin verði tekin upp að nýju sem væntanlega felur í sér að ráðherra staðfestir umrædda skipulagstillögu Flóahrepps.
- Sveitarfélagið fór af stað að nýju í nýtt skipulagsferli vegna ákvörðunar ráðuneytisins í janúar 2010 og er tillagan sveitarfélagsins búin að fara í kynningarferli og komin á borð Skipulagsstofnunar. Stofnunin gerði athugasemdir við einhver atriði sem sveitarfélagið var að skoða í maí. Því má gera ráð fyrir því að tillaga Skipulagsstofnunar gæti komið á borð ráðuneytisins fljótlega. Það væri betri kostur heldur en að taka þá gömlu upp, því sveitarfélagið er búin að fara í gegnum nýjan athugasemdaferil og taka á ýmsum athugasemdum og væntanlega komið með mun betri skipulagstillögu.